

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
odată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fie care publică-
ţiune timbru de 30 cr.
Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul III.

Blaşiu 16 Septembre 1893.

Numéru 37.

Satisfacţie.

Ni-s'a datú dorita satisfacţie.
Demonstraţiile din Turda, Aradú, Şimleú şi infamiile dela Orade suntú rêsunate.

Celú ce ne-a datú satisfacţia, este însu-şi Capulu statului.

Nu suntemú pretensivi. Ne îndestulimú cu atáta.

Preasfinţitulú episcopú Pavelú a dísu Máiestatea Sa, cá „accentuarea de frase góle, şovinismulú esageratú şi escesele condamnabile de stradá staú departe de adevératulú patriotismú“.

Iustrului episcopú din Aradú, care în vorbirea sa omagialá a accentuatú caracterulú naţionalú românescú alú bisericelorú nóstre, a rêsponsú Máiestatea Sa, cá scutulú sêu binevoitoriú „se estinde asupra tuturorú supuşilorú fără deosebire de naţionalitate şi religiune“.

Deputaţiunii comitatuluiú şi oraşuluiú Aradú a rêsponsú Máiestatea Sa în chipulú urmatoriú: „Nu dubitezú cá comitatulú şi oraşulú şi prin aceea íşi va manifesta alipirea cátrá persóna Mea, cá întárinđu în fidelitatea ei poporaţiunea, care fără deosebire de religiune şi naţionalitate stá aprópe de inima Mea párintéscá, o va scuti contra orí cárei agitári.“

În rêsponsurile acestea aflámú noi satisfacţia doritá.

În rêsponsurile acestea se cuprindú urmátorele:

1. Se condamnă díaristica jidano-magiará.
2. Se condamnă şovinismulú societáţii magiare.
3. Se condamnă demonstraţiile din Turda, Aradú, Şimleú şi mai virtosú Orade.
4. Se recunósce caracterulú naţionalú alú bisericelorú românesci şi se asigurá de scutulú egalú cu celú ce se dá altorú bisericí.
5. Se impune auctoritáţilorú politice a scuti poporaţiunile de agitatori, pentru cá
6. Tóte naţionalitáţile de o potrivá staú aprópe de inima Máiestáţiiú Sale.

Întru adevéru, la cine se va puté referi apostrofarea pentru „frase góle“, dacá nu la díaristica jidano-magiará? Nu este óre ea, care în fiesce care dí datá de Dumneđu urlá dupá „statú unitarú naţionalú magiarú“? Aú nu este asta „accentuarea“ celei mai „góle frase“?

Si unde se aflá „şovinismulú esageratú“, dacá nu în „societatea magiará“, care turbá la auzulú simplu alú numelui de „románú“?

Ér, escesele condamnabile de stradá pe cine-i privescú? Pe Românú nu, de buná samá nu. Ei aú rêmású liniştiţi şi atunci, cândú provocaţi aú fostú.

Şi cum apostrofézá Monarchulú

„accentuarea de frase góle“, „şovinismulú esageratú“ şi „escesele condamnabile de stradá“?

„Staú departe de adevératulú patriotismú.“

Suntú grave cuvintele acestea máiestetice. Cuvinte mai grave nu póte rostú unú Domnitoriú.

A fi „departe de adevératulú patriotismú“ însémná a fi „nepatriotú“.

Ceea ce va să díca: Máiestatea Sa Regele dechérá díaristica jidano-magiará, societatea magiará şovinistá şi pe demonstraţiunii magiarí de stradá nepatrioţi.

Mai multú de atáta nici n'amú aşteptatú nici n'amú doritú.

Satisfacţia acésta nóue ne e de ajunsú.

Cuvintele Máiestáţiiú Sale ne suntú o dulce mângáiere şi o puternicá îmbárbátare pentru viitoriú. Sá le íntipárimú cu toţi în minţile şi în inimile nóstre. Ele să ne fie pavézá, de câte óri vomú avé de a face cu „frase góle“, „şovinismú esageratú“ şi „escese condamnabile de stradá“.

Nu mai puţiná însemnátate aú declaraţiile fácute episcopuluiú Meţanú şi deputáţiei oraşuluiú şi comitatuluiú Aradú.

Recunóscearea caracterulú românescú alú bisericelorú nóstre prin faptulú, cá Máiestatea Sa promite bisericéi numite „naţionale románe“ acela-şi scutulú ca şi celorlalte bisericí, şi provocarea reprezentántilorú auctoritáţiiú politice, să

Feuilleton.

O scrisóre perdutá.

Sub numele acesta veţi fi cunoscéndú o piesá teatralá cu scene luate din vârtejulú alegerilorú pentru camerele legislative. Dar nu cumva să credeţi, cá de alegeri şi de piese teatrale voiţi să vè istorisescú. Suntú pasivistú cu trupú cu sufletú şi de alegeri nici în scrisú nu vreú să sciú.

Scrisórea, de care vè spunú, a fostú scrisóre în faptá şi în fiinţá, scrisóre pusá pe hártie şi aşedatá în cutia postel de mána, ce brázdézá acestea şiruri, ér nu numai scrisóre fără altá viaţă decâtú viaţa, ce l-a dat'ó închipuirea, scrisóre nescrisá, scrisóre nescrisóre.

Şi dacá aţi cetitú istoria neistorie a scrisoriiú nescrisóre, díse perdute, dar în adevéru neperdute, cáci ce nu a avutú viaţă şi fiinţá, nici nu póte să se pérdá, — ascultaţi şi istoria scrisoriiú cu adevératá scrisóre şi în adevéru perdute.

Istoria e scurtá. Étá-o fără nici unú încunjurú, fără nici o întorséturá. Eú „Călătoriulú“ de astá vará scris'am trei scrisóri

cu a mea máná din ţara Tirolesilorú cu páláriiú verdí în capú şi cu pene de cocoşú în ele. Din ele dóue fácut'aú lunga cale în pace, şi le-aţi pututú vedé în colónele „Unirii“, a treia s'a perdutú în cale. A cádutú póte din trásura postel, din trenú, din traista împártitoruluiú de epistole, orí ce mai sciú, s'a ráţácutú póte prin vrvulú scrisorilorú redacţionale. Cine ar puté să spuná cu hotáre, ce i-s'a íntimplatú din tóte acestea, orí din alte şi mai multe afará de acestea?

Dar orí cum ar fi, lásat'aşi fi în pace şi posta şi redacţiunea, şi nu aşi face atáta vorbá pentru o scrisóre aruncatá în grabá pe hártie, pentru o scrisóre, fără de care aţi pututú trái în pace mai bine de o luná şi totú aşa de bine putere-aţi şi pe venitoriú. Mí-am datú însá vorba, şi nu aşi vré să credeţi, cá nu ţinú la ea.

Unú moşnégú gárbovitú de ani mí-a dísu odiniórá: Nepóte, nu ulta, cá vorba datá trebue să-ţi fie sfíntá. De aí dísu odatá, ţine în samá şi ímplinesce, şi spune şi la alţii, să fáca totú asemenea. Şi ţinú să ímplinescú ceea ce mí-a dísu.

Se díce, cá uneoria omulú are presimţiri. Nu sciú. Ce sciú, e, cá mergéndú să punú epistola la postá, mí-a venitú în minte

gândulú, cá dacá epistola s'ar perde, putere-aşi descrie din nóu acelea-şi lucruri şi în acela-şi şirú.

Fost'a gândulú meú o presimţire, orí mí-a venitú numai, fiindcă mergéndú la postá e fireséú să-ţi viná în minte, ceea ce ar puté să se íntimple cu epistola-ţi din mána? Crédá cine ce va vré. De ar fi să alegú, aşi alege póte pe cea din urmă, până acuma însá nu am alesú.

În epistola perdutá am fostú scrisú despre maşinele dinamo-electrice, de unde merge curenulú elecricú să lumineze espoşiia din Innsbruck, mai departe câteva hotele, právălii şi edificiiú mai însemnate din oraşú, despre maşinele dinamo-electrice, de unde alérgá curenulú să puná în lucrare feluritele maşini, precum şi culina electricá descrisá în scrisórea a dóua.

Stabilimentulú cu maşinele dinamo-electrice zace de-asupra satuluiú Múhlau, aşedatú dreptú la póla muntelú.

Din Innsbruck te urci în tramvaiulú cu vaporú şi în dece minute eşti în Múhlau. Dar de nu aí grabá, e mai plăcutú să mergi pe josú. Calea duce de-a lungulú Innului, ríu de munte cu unde vinete-verdii, şi e o promenadá de o jumátate de órá.

ferescă populațiile de agitație, fiind că în ochii Maiestății Sale toate naționalitățile sunt egale, sunt evenimente. Ele înseamnă, că Regele nu voește să știe despre egomonie, despre supremația unei naționalități asupra și în contul celorlalte; înseamnă, că Regele nu voește să auză de o singură națiune etnică, ci numai de cetățeni egali, cari vorbesc „deosebire limbii“.

Nu scimă, dacă Magiarul voră voi să înțelegă enunțările maiestatice.

Cu greu credem, să voescă. Semnele celă puțin nu prea amăgesc.

Foile magiare vedă numai o apostrofare a Românilor în cuvintele rostite de Monarch. Ei pe sine se cred laudați.

De ce?

Pentru că Regele a îndemnat și clerurile românești întocmai ca și pe celă latină la cultivarea bunei înțelegeri între cetățenii de deosebire limbii și religiei.

De condamnarea loră proprie, de timbrarea loră cu „nepatriotismă“ nu voră să ia act.

Trăba loră.

Quem Deus perdere vult, dementat.

Noi suntem multămiți. Episcopulă Pavelă este rehabilitat, caracterulă românescă ală bisericei năstre este recunoscut, celă ce agită împotriva bisericei și poporului românesc, sunt declarați de „nepatrioți“, „naționalitatea română este declarată de „coordinată“, er nu de „subordinată“ naționalității magiare.

Nu scimă, dacă din tôte acestea își voră trage Magiarul consecințele.

Noi le vomă trage.

Firesce întâia dată cu greu ai pute face într'atâta timp. Cu greu, că de ceea parte a Inului ai o privește încântătoare, ce îți fură ochii și îți înțelenesce picioarele în loc. Inul e la pōa muntelui. De pe malulă de dincolo dai în pământ de pradă, ce cu partea din jos se scaldă în riu, er cu partea cealaltă așa de sus se ridică, de acolo, unde se gă, pare a fi numai tufiș.

În cele de ce minute, până să ajungă în Mühlau, nu m'am mai luat ochii dela privește fără sămănă. Dar ce sunt de ce minute, când ai fi în stare, să-ți pasci ochii ore întregi fără întrerupere, fără încetare?

A fost bine, că m'am urcat în tramvai. De cercam, să facă calea pe jos, nu ajungeam să vedă stabilimentulă cu mașinele dinamice. Așa în de ce minute am fost în Mühlau, în cincă am transersat ulicioarele, ce duc în sus spre mașini, și într'alte douăzeci am urcat până la pāretele de stāncă, lângă care e zidit stabilimentulă electric.

Îndată ce am intrat în Mühlau, am audit ună sgomot, ce umplea satulă dintr'ună capetă până într'altulă, sgomot de părți de munte, ce alergă nebucesc asvrindu-se dină pețră în pețră, dină stāncă în stāncă, și mugind ca o fēră cruntă aruncată în lanțuri. Era părțulă Mühlau, ce pune în mișcare mașinele dinamo-electrice și prin ele feluritele mașini din expoziție, părțulă, ce laminăză, cōsă, sfederesce, taie, luciesce, fierbe apă, frige carne, calcă și înaspresce rufe și cine să pōtă spune, câte și mai câte face și ar mai pute să facă.

Vorbirile dela Boroșu-Șebeșu.

Escelența Sa Episcopulă de Orade Mihailă Pavelă înfățișându-se în Boroșu-Șebeșu în fruntea deputației clerului sēu înainte Maiestății Sale a rostit următoarea cuvintare omagială:

„Maiestate împērătescă și apostolică regescă! Domnulă nostru preagrătos! Pe când Maiestatea Vōstră cu ocaziunea manevreloră militare Vē îndurați a distinge cu prealnalta Vōstră vizitare ținutulă acesta, preste care se estinde și diecesa mea, diecesa greco-catolică de Orade Mare, inimile năstre fiesci și credincioșe de supuși le cuprinde simțulă celă mai fericitor, pentru că potă fi așa de fericit, ca să mă înfățișez înainte Maiestății Vōstre regesc și să exprimă Maiestății Vōstre credința nemșcată, alipirea nemșcată, adāncă și cea mai intimă și omagiulă de supuși, ce le nutrimă atātă eu, câtă și preoții cei de față din ținutulă acesta, preoțimea întrăgă a diecesei mele și ferbinte iubiții mei credincioși față cu Maiestatea Vōstră și cu întrăgă casa domnitōre. Credința tare cuprinde inimile năstre credincioșe de supuși, deplină și adāncă este convingerea năstră, că preagrătoșă îngrijire părintescă a Maiestății Vōstre apostolice regescă ungurescă întocmai ca și a glorioșiloră Vostri strămoși se îndreptă într'acolo, ca tōți civii Ungariei, cari trāesc sub sceptrulă Vostri glorioșă, fără deosebire de religie, nēmă și limbă, pe temelulă libertății, frățietății și egalității, în concordie strinsă și consimțire împrumutată să se bucure în patria asta ungurescă frumoșă în liniște de binecuvintările păcii și ale progresului și bunei stări, cari urmēză dintr'nsa. Și cândă cueză a mă recomanda pe mine, întrăgă preoțimea diecesei mele episcopice și pe credincioșii mei laici grațief prealnalte a Maiestății Vōstre, deodată ne rugămă ferbinte atotputerniculă Dumneșu, ca pe Maiestatea Vōstră regescă apostolică ungară, pe Maiestatea Sa regina năstră și tōtă casa domnitōre glorioșă, revērsându-Vē cu binecuvintările îmbeșugate ale cerului, spre binele scumpelă năstre patrii, precum și spre binele și fericirea tuturoră țērilor și popōreloră Vōstre să Vē țină fericiți până la marginea cea mai extremă a vieții omenescă în putere și sănătate deplină.“

La cuvintarea asta Maiestatea Sa a rēspuns în chipulă următorii:

„Cu bucurie ascultă espresiunea convingerii Sfinției Tale, că îngrijirea mea părintescă este într'acolo ținută, ca tōți cetățenii iubitei mele Ungarii fără deosebire de limbă și confesiune să se alieze în concordie și pace reciprocă, ca să guste binecuvintarea păcii, progresul și bunei stări.

Eū nu dubiteză, că și Sfinția Ta veți conlucra cu deplină devotamentă la realizarea acestei dorințe, căci precum de o parte accentuarea de frase gōle ale unui șovinismă exagerat și demonstrațiunile condamnabile de stradă stă departe de adevēratulă patriotismă, tōtă astfel e de altă parte datorința patriotică, pretinsă de adevēratele interese ale tuturoră, ca să fie concordie pacinică între naționalități, și ca în tōtă loculă, dar mai cu samă în această regiune să se desvōlte și asigure stima pentru constituția și legile țērei. Convinsă, că și în viitoriū Te voiă afla tōtdeauna gata pentru împlinirea greleloră datorințe, primescă mulțămia Mea cea mai cordială pentru omagiulă și asigurarea alipirii credincioșe.“

După cum ni-s'a telegrafată, Escelenței Sale Episcopulă Mihailă Pavelă i-s'a dată cea mai splendidă satisfacție. Maiestatea Sa a timbrată canaliile de stradă din Orade cu espresiunea *gyalázat, infamie*.

După aceea a condusă P. S. S. Episcopulă gr. or. de Aradă Ioană Mețană deputațiunea clerului sēu înainte Maiestății Sale și a rostită următoarea cuvintare omagială:

„Maiestatea Vōstră cesareă și apostolică regescă! Preagrătoșe Dōmne!

Tōte popōrele patriei simțesc nemărginită bucurie, de căte ori ai fericirea a saluta pe Maiestatea Vōstră în mijloculă lor.

Asemenea bucurie mare simte acuma și clerulă și poporulă română din acest

Spună, că înainte de zidirea stabilimentulă electrică părțulă nu făcea nici pe jumătate atātă sgomot. Să fie ore sgomotulă de acuma ună mugetă de turbare, că elă, odrasla munțiloră fericiți, a fost aruncat în lanțuri de sclăvie și silită să supună voinței omenescă? Ori dōră sgomotulă e sgomot de fală, ce vre să povestescă lumii falnicele lucruri, ce îndeplinesc apa lui spumegătoare?

„Ca să poți intra în stabilimentulă electrică, trebuie să ai permisie dela direcțiune,“ așa stă scris de-asupra intrării, er „direcțiunea e în Innsbruck în strada cutare, numărulă și etajulă cutare“. Credeam, că nu îmi rămâne, decât să mă întorcă fără lēcă de ispravă. Așa și era, de nu mă adresam inginerulă dirigentă, ună bărbată cultă și forte prevenitor.

Stabilimentulă e proprietatea firmei Ganz & Comp. din Budapesta, er inginerulă dirigentă e nēmă din Bănat. În stabilimentă sunt trei mașini puternice mănate de tōtă atatea turbine, apoi trei mașini mici, așa numite escitătoare. Diua lucră numai o mașină. Cum dă de se inserăză, se pune în mișcare și a dōua. A treia stă în rezervă pentru casuri de lipsă.

Apa întră în turbine și le pune în mișcare, și turbinele din parte-și se pun și în virtū mașinele dinamice. Întocmai ca la mōră, unde apa mișcă rōta din afară, er rōta în virtū învrite pețră răcinătoare.

La loculă de intrare a apei în turbine se află ună regulatoră, ca să nu pōtă intra

apă decâtă dacă e de lipsă, și erăși să nu pōtă intra mai multă, de cum cere trebuința.

Deocamdată nu e folosită tōtă puterea părțulă. Partea cea mai mare îi rămâne neatinată până la alte vremuri. Orașulă e luminat cu gază, și până va espira contractulă cu compania de gază, nu se pōte introduce luminatulă electrică. Sōrte comună cu mai tōte orașele, cari se legaseră pe ană îndelungă față cu societățile de gază.

Firma Ganz & Comp. e între cele dintăi firme electrice din tōtă lumea. Stabilimente de luminat a ridicat mai în tōte țērele Europei. Cu deosebire sunt numēroșe stabilimentele, ce le-a ridicat în Italia.

În expoziția din Innsbruck între alte obiecte espuse de firma Ganz & Comp. am vedut și planulă unei căi ferate electrice între Budapesta și Viena. Trenulă electrică ar avē să percursă calea acesta în trefă pātrare de oră, pe cândă astăzi și trenulă fulgeră încă are lipsă de 5 ore. De trăfa Baross, pōte se realiza idea în curēndă. Așa însă va mai odihni cu atātă mai virtosă, că e vorba de sute de milioane.

Am vorbită multe de tōte cu inginerulă dirigentă. Vorbită despre mașinele, ce dau curență continuă, despre mașinele cu curență alternativă, despre acumulatori și viitoriulă loră, despre luminatulă electrică, folosirea electricității la industria mare, precum și la cea mică, despre tramvaiele și trenurile electrice și alte nenumērate.

Eū eram veselă, că am dată de ună omă, care pōte să-mi dea rēspunsuri hotărâte la multe întrebări și nedumeriri, ce aveam. Eū

ținut, locuită aproape numai de Români, fi al bisericii gr. or. române aparținătorii eparchiei mele; de aceea în numele clerului și poporului român de religie gr. or., în numele bisericii noastre naționale române, grăbim și noi și cu această ocaziune cu adâncă supunere omagială a da expresiune simțimentelor noastre de credință, alipire și lealitate, ce le nutrim cu cătră Maiestatea Voastră și preafnalta casă domnitore.

Biserica noastră națională nici între grelele împrejurări de acum nu perde din vedere sublima ei misiune de a conlucra nu numai la fericirea credincioșilor ei, dar și la propagarea dragostei evanghelice față de toți supușii Maiestății Voastre fără osebire de limbă și confesiune, și prin acesta și la fericirea iubitei noastre patrii, aflându în părintească grație a Maiestății Voastre cel mai puternic sprijin la împlinirea totu mai cu succes a acelei sublime misiunii, deplin convinsă, că inima părintească a Maiestății Voastre doresce deopotrivă fericirea tuturor poporilor supuse gloriosului sceptru al Maiestății Voastre.

Deci pe lângă cea mai adâncă supunere rugăm pe Maiestatea Voastră, să Vă îndurați preagrățios a primi și dela noi adâncile noastre manifestări și asigurări de credință, alipire și lealitate, și pe noi și biserica noastră și pe credinciosul nostru popor a-lu învrednici și mai departe de preafnalta grație regescă.

Noi și toți credincioșii nostri, pe lângă cultivarea frumóselor virtuți de credință și lealitate, ereditate dela strămoși, nu vom înceta în rugăciunile noastre de toate zilele a implora binecuvântarea cerului asupra preafnaltei persoane a Maiestății Voastre, asupra preafnaltei case domnitore și asupra iubitei noastre patrii, a cărei bunăstare și înflorire este nisuința comună a tuturor poporilor Sale.

Să trăească Maiestatea Sa!

Maiestatea Sa a răspuns la acestea cu cuvintele următoare:

„Cu plăcere Vă asigurareză pe Dvoastră despre neastrămütata mea grație și despre binevoitorul meu sprijin, carele se estinde față de fiecare din supușii mei de o potrivă, fără deosebire de confesiune și naționalitate. Spereză de altcum și așteptă, că și Dvoastră prin

vedea în mine un om venit din țara lui îndepărtată, și mai pe sus de toate un om, care ascultă cu luare aminte la fiesce care vorbă, ce o rostesc.

M'am rentorsă din Mühlau în dispoziția cea mai animată. Nu am avut răbdarea să așteptă după tramvai, ci am luat-o prin promenada de lângă Inn, și am dat liber-tate ochilor și fantasiel, să se potă desfăta în tignă în priveștița măréță a naturei.

Era aproape de améđi, cândă am sosită în oraș. Ca după améđi aveam să plecă, dar înainte de plecare am mai tütat prin câteva biserici mai de frunte, mai cu samă în biserici de acele, unde sciam, că se păstréză trupuri și osémine de ale Martirilor și ale altor Sfinți. Am intrat pe rând în biserica Iesuitilor, biserica Sfantului Iacob și biserica Ursulinelor și m'am rugat pentru călătoria în pace și ferită de primeđii.

În biserica Părinților Iesuiți se adă trupul sfantului martiră Fortunat și al sfantului Pirmin, în biserica sfantului Iacob oséminele sfantului Vitalis și mai unul, a căru nume mi-s'a străcurat din minte, ér la Maicele Ursuline trupurile sfinților martiri Clemente, Victoră, Victoria, Aurelia, Lena, Caudida, Constantina și Paulilus.

Étä istoria epistolei perdue, precum și cuprinsul ei. Acum, după ce l-am făcută copia, mi-ar plăcé să se găsescă originalul, nu de alta, ci numai ca să vedă, întru câtă mi-a succesă să reproducă din cele ce mi-au rămasă în minte. **Călătoria.**

influința, ce posedăți, veți ține pe credincioșii Dvoastre departe de acele agitațiuni periculóse, cari în unele ținuturi ținescă a seduce poporul, — pentru-că deși limba nu este una și aceeași, — fiecare naționalitate are datorința a susține buna înțelegere cu celealalte naționalități și a stima legile și constituțiunea țerei, deórece numai astfel pótă să ajungă în pozițiunea de a-și asigura și desvolta interesele și bunăstarea.“

Naivitate fără séménü. — Reproducemă din „Egyetértés“, din fôea Magiarilor cea mai națională, pentru că e cea mai kossuthistă.

Fôea asta în nrulă sêđ din 12 a c. cu provocare la cuvintele, cari le-a rostită regele cătră deputațiuni în Boros-Sebes, ăice în articolulă de fondă următorele:

„Pótă să servescă spe liniștirea națiunii cupriuse de îngrijiri aceea, că regele a pucepută și aprețieză fenomenele acele îngrijitóre, cari se manifestă în viața publică a statului ungară, și de ocaziunea oferită s'a folosită nu numai spre a-și esprima simțimintele sale constituționale, ci și spre aceea, ca să facă să-i simțescă mânia toți aceia, cari lucră într'o direcție periculóasă pentru stat și turbură liniștea internă a țerei.“

Ca urmare din cuvintele regesci fôea numită îndreptă guvernului țerei la sfârșitul articolului cuvintele:

„Părăsescă (guvernulă) neactivitatea condamabilă și nu speredze, că agitatori valahi după lecția regescă, ce au primit-o, se vor trage în liniște la o parte. Facă guvernulă, să simțescă (agitatori valahi) forța statului ungară, și valideze auctoritatea statului!“

Întru adevără șodă comentariă ală cuvintelor regesci.

Dar nu acestea singure ne îndemnă să le reproducemă. Aiurări de acestea „pacificătóre“ amă mai cetită destule prin foile magiaro-jidane. Voimă însă de astă-dată să și dovedimă, că ele suntă aiurări. Étä cum.

Totă „Egyetértés“ în același numără își informeză pe cetitori săi despre impresia cuvintelor regesci în chipulă următore:

„S'a împlinită ceea ce așteptău cu toții. Regele a rostită cătră fiesce care deputațiune răspunsuri de momentă politică. Regele a rehabilitată pe Pavelă în fața țerei. Asta e aci (în Boros-Sebes) evenimentulă zilei de astăđi. Oficiulă administrativă ală comitatului Aradă nici pe departe nu a fostă așa de mulțămită cu răspusulă regelui, ca deputațiunea condusă de Pavelă. Asta este impresia cea dintăi și nemijlocită, carea au deșteptat-o enunțările regesci. Începândă dela comitele supremă Fábían la vale se pótă observa o indisponere hotărâtă în deputațiunea comitatului Aradă. Toți așteptară, ca Pavelă să se împărțescă de o lecție aspră — și lecția asta a primit-o deputațiunea comitatului Aradă.“

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Enciclica Sfinției Sale cătră episcopatulă catolică din Ungaria a produsă mare resensă în presa liberală magiară. Foile liberale scriu pline de amărăciune și unele din ele scriu injurând și batjocorindă după datina loră cuvintele adresate de capulă bisericii cătră fii săi sufletesci. Magyar-Ujság, diară

guvernamentală, ăice: „Ceea ce adreseză Leo XIII episcopatulă ungară, preoțimă și tuturoră catoliciloră ungară, nu este o enciclică, ci o proclamațiune, de cari se îndatinéză a îndrepta domnitoriă poporulă înainte de erumperea rășbolului.“ „Nemzet“ în batjocură numesce enciclica „apă sfințită“, dară totuși nu-și pótă stăpăni mânia și cu vehemență atacă pe Pontificele, „care întru atăta se mestecă în afacerile interne ale Ungariei (se mestecă, câtă pretindă interesele bisericii Red.), câtă preoților și credincioșiloră catolică voesce a le da mandată și îndreptariă pentru alegerile dietale.“ (Ceł dela „Nemzet“ ar dori, ca catolică să asculte orbesce de sfaturile preseii jidano-magiare. Red.) „Magyar Hirlap“ ăice, că Papa este celă dintăi, care a declarată în formă oficiósă și serbătorească esistența luptei de cultă. (Dară legile liberale, cari vină în colisiune cu dogmele și interesele bisericii, nu suntă o decherare de rășboiă făcută bisericii? Red.) Tóte foile atacă pe autoriă intelectuali (?) și pe cei ce au informată rêu (?) pe Papa, adecă episcopatulă. Iritațiunea preseii magiare dovedesce, că enciclica papală a fostă venită la timpă, și că ea va deschide și ochii aceloră catolică, cari timpă îndelungată s'au lăsată a fi imbetați cu frase liberale și au conclucată și ei la subminarea bisericii și propagarea indiferentismului religiosă.

Cu privire la atitudinea guvernului față cu enciclica papală „N. Fr. Presse“ scrie între altele, că în eercurile hotărîtóre a produsă indignare provocarea Papei la sprijinulă regelui. Posiția guvernului în cestiunea acăsta este delicată, după ce nu pótă trage în discutiune și corónă. Ministrulă-președinte la prima ocaziune binevenită va aréta în parlamentă, că guvernulă în unire cu corónă va susține deplină programulă bisericescă, și că proiectele, cari au să fie prezentate parlamentuluiă au trecută prin tóte stăđiile. Precum anunță totă aceeași fôe guvernulă nu voesce să aplice de o cam dată placetulă. Noi credemă, că dacă catolică din Ungaria voră lucra amésurată înviațiuniloră primite dela Roma, guvernulă nu va fi silită să abđică numai dela politica inimică bisericii, ci va trebui să cađă dimpreună cu întregă sistemulă lui de guvernare.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Răspunsurile date de Maiestatea Sa episcopiloră români în B.-Sebeșă au mare însemnătate politică. Ele ne vestescă, că până și cercurile cele mai înalte, neluândă afară nici pe domni ministri, cu a căroră scire s'au dată acele răspunsuri, suntă disgustate de șovinismulă magiară și îngrijate de agitațiunea produsă în tótă țara în urma șovinismuluiă turbată.

Foile, cari stău aproape de guvernulă ungurescă spună, că ministrulă Wekerle încă în 27 a c. își va ține esposeulă asupra budgetului, care se închie cu ceva escedentă (pe hârtie Red.). Totă atunci va face enunțări despre situațiunea politică generală. Mai departe, câtă ce

i-se va oferi ocaziune, se va pronunța și asupra celorlalte mai importante chestiuni interne; asupra politicii bisericești și a chestiunii naționalităților. S'a mai pronunțat d-lu Wekerle asupra acestor chestiuni, dară nu în sensul de a le pute rezolvi, ci mai mult de a le agrava. Și ne temem, că și prin declarațiunile, ce promise a le face, numai se va produce o confuziune și nemulțămire și mai mare.

Anglia.

Se speră, că casa de sus, după ce a primit în prima cetire bilul home-rule, nu-l va face mari dificultăți nici în cetirile următoare. În a doua cetire însă bilul a fost respins și prin urmare luat dela ordinea zilei cu 419 contra la 41 voturi. Căderea bilului în casa de sus nici decât nu se poate privi ca „finis Hiberniae“. Însă și casa de sus a aprobat în 1885 în principiu autonomia irică, și bilul home-rule, deși poate sub altă formă, totuși va întruni majoritatea voturilor și în camera Lordurilor. După respingerea bilului în ră-mânul lui Gladstone trei căi deschise: sau să-și dea dimisiunea, în care casă ar ajunge erași la cârmă Salisbury, sau să scrie alegeri nouă, a căror rezultat nu se poate încă prevedea, sau să nu tragă nici o consecință din votul senatului și să guverneze mai departe cu majoritatea, de care dispune în camera comunelor aducându de nou bilul home-rule în cameră. Se crede, că calea cea din urmă și-o va alege bătrânul bărbat de stat.

Belgiu.

Revisiunea constituțiunii după o trăgănanare de trei ani s'a terminată, și regele a sancționat noua constituțiune. După constituțiunea această Belgia poate câștiga coloniile, posesiunile transmarine și protectorate, dară trupele pentru apărarea acestora se vor recruta numai din voluntari. Ambele corpuri legiuitoare se vor compune din reprezentanți aleși prin majoritate de voturi. Fiesce care Belgiană ajunsă la 25 de ani are un vot la alegere, fiesce care cetățenă ajunsă la 35, de e căsătorită și are prunci legitimi, precum și fiesce care proprietari de averi în valoare de cel puțin 2000 frs. mai are încă un vot la alegere. Două voturi mai au cetățenii cu calificățiune academică și cei ce poartă ofici mai înalte. Nimeni nu are mai multe de trei voturi. Votarea este obligatorie și se întâmplă în comună; toate ședulele de votare trebuie să aibă același format și aceeași coloră. Senatul constă din 101 membri. 75 senatori se alegă dintre cetățenii trecuți de 40 de ani, cari plătesc contribuțiune de cel puțin 1200 frs., era 26 se alegă de consilierii provinciali după plac. Drepturile regelui s'au lărgit prin aceea, că în cazul când el nu ar avea descendenți de partea bărbătescă, cu consimțământul ambelor camere să-și poată numi pe succesorul său. Ori și care prinț belgian, care voesce a fi îndreptățit la coronă, numai cu consimțământul regelui se poate căsători.

Din Enciclica Sfinției Sale Leo XIII.

cătră Episcopatul Ungariei din 2 Septembrie 1893.

„Pentru ca să trecem la cele ce se referesc mai de aproape la propusul nostru, întru adevăr nu cu mică durere a inimii am înțeles, că afară de cele ce în legile Ungariei, precum Ne-am înțeles de altă dată, „se abat dela drepturile Bisericești și micșorează capacitatea ei de acțiune și se opun mărturisirii catolice,“¹⁾ în anii aceștia din urmă s'au decretat ori s'au sevărgit din autoritate publică și alte lucruri ce adevărat nu mai puțin stricătoare Bisericești și chiar cauze catolice: era precum decurgă acum lucrurile voastre publice, este foarte de temut, că religiunea va suferi daune încă și mai grele. — Era ce privește anume lucrurile acelea, cari în timpul acesta mai de aproape s'au agitat la voi cu mai mare înfocare, este datorința voastră, Venerabili Frați, să vă dați totă silința cu zel și în concordie, ca toți, atât preoții cât și laicii, să cunoască lămurit, ce li-se iertă și de ce au să se ferescă, pentru ca să nu păcătuescă în contra legii naturale și a celei dumnezeiești. Și după ce dintre voi cei mai mulți au demandat în lucrurile acelea păstorilor sufletesci, să aștepte judecata Scaunului Apostolic cerută de voi înșiși, va fi acum datorința voastră, Venerabili Frați, să admoniați cu hotărre pe aceia și păstori sufletesci, să privească de lucru de conștiință a nu se abate nici cât de puțin dela ceea ce ori a hotărât ori a demandat Scaunul Apostolic: era ceea ce nu este iertat preoților, este evident, că nu li-se iertă nici omenilor laici. — Altcum spre a paraliza puterea celor mai multe rele, este de moment foarte mare, ca păstorii sufletesci nici odată să nu înceteze a admonia mulțimea, ca întru cât și cu puțință, să se refină dela căsătorii cu omeni necatolici. Înțelegă bine credincioșii și țină în minte, că dela astfel de căsătorii, pe cari Biserica totdeauna le-a reprobă, au să se înflore mai ales de aceea, că precum amă și-o noi de altă dată,¹⁾ „oferesc ocaziune la oprită societate și comuniune în cele sfinte; aduc pericol religiei părții catolice; împedă buna creștere a pruncilor, și foarte adese ori îndemnă sufletele, să se dede a da taturor religioșilor același preț delăturându-se deosebirea între adevăr și falsitate.“

„Mai ales de aceea să vă îngrijiți și aceea să o realizați, ca toți, întâriți prin exemplul și autoritatea voastră, să facă de a sa și să apere cu curaj și bărbăție cauza religioșilor. Întru adevăr nu a rare ori se întâmplă, — și noi nu vom retăce ceea ce e fapt, — că unii dintre catolici pe când ar avea să strălucescă cu virtutea și statornicia cea mai mare întru apărarea și recăștigarea drepturilor Bisericești, conduși fiind de un fel de prudință omenescă sau trecuți la contrari sau se adevăresc de prea fricoși și slabi în acțiune. Dar ușor se poate pricepe, că o purcedere ca asta deschide ușa la pericole cu adevărat de cele mai grele, mai ales când e vorba despre de aceia, cari sau posedă autoritate sau pot să înfurască foarte mult asupra părții multimi. Căci afară de aceea, că-și părăsesc justa și datorita chemare, în casurile celea mai multe provocă cauză de smintelă și închid drumul la aceea, ca să ajungă și să se păstreze concordia aceea, care face, ca toți să simțescă una și prin fapta sa să comprobeze una. Și întru adevăr nu poate să fie nimica mai dorită de inimiciii numelui de creștin decât neactivitatea și lipsa de concordie a catolicilor: acestea ducă adecă la povăniș și oferesc inimicilor prilej de a cuteza rele și mai mari. Este adevărat, că în toate lucrurile cu stat trebuie să avem de soț prudința și temperanța; Biserica însăși voesce, ca

în apărarea adevărului să observăm o purcedere bine plănuită: era adevăratei prudințe nu se împotrivesce nimica mai tare, ca a concede, să persecute nepedeșiți religiunea și să pericliteze mântuirea poporului.“

„Era de ore ce, precum arată esperința, spre întârirea concordiei și spre deșteptarea zelului activ al catolicilor au putere minunată de mănăsă și folositoare adunările lor anuale, în cari sub conducerea și îngrijirea Episcopilor se sfătuiesc împreună despre cauza catolică, despre promovarea a tot felul de opere pie, de aceea dorim foarte tare, ca să se sevărgescă cu zel acelea, de cari voi, precum am înțeles, nu cu mult înainte de asta v'ati îngrijit în privința acestă. Căci nu ne înțelegem, că adunări de felul acesta, cari și pe airea s'au ținut în mare parte în urma îndemării Noștre, vor fi de mare folos și cauzei voștre. — Și într'acolo se cade să se îndrepte activitatea voastră, ca în parlament să se alegă acei bărbați de religiozitate cunoscută și de virtute probată, cari să fie gata a lucra cu zel și statornicie pentru realizarea propusului de a recăștiga drepturile Bisericești și cauzei catolice. — Vedeți mai departe, Venerabili Frați, cum aceia, cari sunt despărțiți de Biserica, cu ajutorul jurnalelor și cărților se silesc din respect a răspândi în toate părțile prin popor otrava greșelilor și părerilor rele, a strica moravurile bune, și a derubă mulțimea dela viața creștină. Înțelegă deci omenii voștri, că a sosit timpul, în care să prestea pe terenul acesta mai mult și să facă în tot chipul, ca scrierilor să se opună scrieri, cari să corăspundă mărimii luptei și să oferescă lecți potrivite în contra relelor.“

„Dar mai ales de aceea o voim, Venerabili Frați, ca voi să vă puneți silințele voștre întru creșterea pruncilor și a tinerilor. Nu avem de gând să repetim ceea ce v'am spus deja în mai la delă amintita scrisoare, ce v'am îndreptat-o vouă; dar totuși nu putem să nu atingem pe scurt câteva lucruri, cari sunt mai momentose. — Cu privire la școlile începătoare trebuie să urgitați neîncetat, Venerabili Frați, ca parochii și cefalalți păstori sufletesci să vegheze asupra lor neîncetat cu zelul cel mai mare și să privească de partea cea mai însemnată a oficiului său a instrua pe alumi în sfințele învățăturii. Oficiul acesta nobil și momentos să nu-l concedă altui locințor, ci ei înșiși să-l implinescă cu dragostea cea mai mare, după ce e cert, că dela instrucțiunea bună și religioasă a tineretului atfina în cea mai mare parte nu numai fericirea familiilor, ci chiar și cea a statului. Nici să priviți vre-o silință și diligență așa de mare, cât nu s'ar pute deprinde încă și mai mare, ca școlile acestea să se desvolte dinic totu mai bine. Ar fi lucru foarte potrivit, să constituiți în fiesce care diecesă inspectori scolastici atât diecesani cât și decanali, cu cari episcopii să se sfătuescă în fiesce care anu despre starea și condițiunea școlilor, ba chiar și despre celealalte lucruri, cari se țin de credință, de moravuri și de păstoria sufletelor. Era dacă ar fi de lipsă, ca conformă recerștelor locale să se întemeze școlă nouă ori să se amplifice cele deja existente, nici decum nu mă îndoesc, Venerabili Frați, că atât liberalitatea voastră comprobă de multe ori, cât și cea a catolicilor de totă categoria va sări întru ajutoriu generos și gata spre jertfă.“

„Era cu privire la școlile numite medii și la cele mai înalte aveți să veghiați cu grijea cea mai mare, ca semința aceea bună, ce s'a semănat în sufletele pruncilor, în tineri să nu péră. Câtă puteți deci ori prin lucrul ori prin rugămintea voastră, atăta să vă srguiți a face, Venerabili Frați, ca astfel de pericole ori să se delature ori să se micșoreze: și mai ales într'acolo să se îndrepte grijea voastră păstorescă, ca pentru propunerea religioșilor să se alegă bărbați pii și erudiți, și să se delature cauzele

¹⁾ Epist. Encycl. ad Episcopos Hung. die XXII. Aug. 1886.

²⁾ Litt. Encycl. de Matrimonio christiano 1880.

acelea, cari de multe ori impiedecă forțe fructulul bun și îmbelșugată al prelecțiilor lor. — Altcum deși cunoșcem bine îngrijirea, ce o deprindeți, ca școlile acestea, cari după intențiunea întemeietorilor au să fie sub potestatea Bisericii și a Episcopilor, să și rămână așa, precum le-au întemeiat ei, totuși vă admonieză cu de-adinsul, ca cu totu prilejul să urgitați împreună același lucru, precum pretinde dreptul și oficiul vostru. Căci ce este concesu acatolicilor, se împotrivesce ecuiității și dreptății a denega catolicilor: era spre folos publicu servește aceea, ca ceea ce înaintașii au instituită în chipul așa de piu și de înțeleptescă, să nu se folosescă spre stricăciunea Bisericii și credinței catolice, ci spre scutul și asigurarea amindouora și așa chiar și spre binele statului.”

„Era ce privește acțiunea roditoare a clerului vostru, mai ales în timpul de față e forțe de lipsă, Venerabili Frați, ca atât concordia voastră în conducerea lui, cât și grijea și iubirea voastră întru îndemnarea și admoniarea lui, cât și tăria oficiului vostru întru păzirea disciplinei bisericesti să strălucescă în chipul deschilinită. — De altă parte toți cei ce se țin de tagma clericilor, au să se alipescă cu credința cea mai mare de Episcopii săi, să primescă îndemnările lor, să fie întru ajutorii sfaturilor lor; era în împlinirea oficiilor sacre, în lucrurile, cari au să se sevărsescă spre mântuirea vecinică a omenilor, au să fie totdeauna gata și zeloși, conduși fiind de caritate. — Era fiind că în totă privința pot să sevărsescă forțe multu exemplele preoților, ei au mai ales să și dea silința de a se oferi ochilor poporului creștin totdeauna ca exemplu viu al vîrții și contenirii. Să bage de samă, ca să nu se ocupe prea mult de afaceri civile sau politice; și să și aducă aminte adese ori de cuvintele acelea ale s. Apostolului Paul: nimenea ostaș fiind lui Dumnezeu, se amestecă cu lucrul lumesci, ca celui ce strînge oște, să placă.”) Cu adevărat, precum învață s. Gregoriu cel Mare, este bine a nu părăsi îngrijirea de ceea esterne pe lângă îngrijirea de ceea interne: și anume când e vorbă de apărarea religiunii ori de promovarea binelui comun, nici decum nu sunt a se neglece acelea mijloce de apărare și de ajutorii, cari le aduc cu sine împrejurările timpului și locului. Cu toate acestea se pretinde cea mai mare prudență și grije, ca nu cumva să se trecă marginile gravității și modului, ce se pretinde de la un cleric, și ca nu cumva să apară, ca și când s'ar îngriji mai puțin de ceea cerescă decât de cele lumesci. Forțe bine învață același Gregoriu M.: „Lucrurile lumesci se pot tolera deci une ori din ore care compătimire, dar nici odată să nu se cerce anume din iubire: ca ele nu cumva să îngreuneze mintea celui ce le iubesc și să o cufunde din ceea cerescă cu greutatea lor până la ceea mai de jos.”)

Adresă omagială către Escelența Sa Episcopul Mihail Pavel.

Escelentissime Domnule Episcopă!
Părinte al nostru preabun!

Venit-ne-au la cunoștință demonstrațiunile inscenate de către fariseii din Orade în contra Escelenței Vostre și calumniile, ce le-a aruncat asupra Escelenței Vostre și a clerului diecesan un preotă perfid, un Iuda vîndătoriu, Pituk, pe care l'ați luat între preoții Vostri, l'ați primit la masa Vostră, și care V'a respălită această iubire, cum a respălit Iuda vîndătoriu divinului nostru Mântuitoriu.

Dreptu aceea cu dispreț ne întorcem față dela preotul blăstemat, dela apostolul trădătoriu, dela Pituk Iuda vîndătoriu, și

din totu sufletul nostru condamnăm faptele fariseilor din Orade, cari au voit a ne bate păstoriul, ne-au spart bisericele, și ne-au insultat altarele noastre.

„Era Vouă, Escelentissime Domnule Episcopă, de aci din depărtare Vă trimitem salutările noastre fiesci, și la tronul Escelenței Vostre depunem omagiile noastre de iubire, de credință și de fiescă umilință, și când vrămașii Vă împletesc cununa cea de spini, noi Vă împletim cununa de lauri și plin de entusiasm Vă aclamăm strigându-Vă: Osana! Binecuvintată să fie de totă suflarea românescă numelé Vostru mare din posteritate în posteritate.

Pișcoltu, la 31 Augustu 1893.

Florianu Selăgeau parochiu, Ioan Murșan teologu, Gavrila Bardoși teologu, Ludovicu Bardoși proprietariu; pentru poporul român din Pișcoltu: Georgiu Dănciu, Ioan Turdeanu, Ioan Papp, Georgiu Roșu, Georgiu Palu, Traian Nichita, Ioan Roșca, Vasiliu Turdeanu, Ioan Szilágyi, Gavrila Lucaci, Sandru Mariașu, Georgiu Darida, Georgiu Papp, Georgiu Pușcașu, Vasiliu Szilágyi, Gavrila Szilágyi, Vasiliu Kis, Ioan Kerezi, Coste Kerezi, Ioan Luca, Ioan Dragoșu, Urs Uveges, Vasile Cosma, Georgiu Bodnariu, Ilie Erdei.

Mulțamită publică.

Primindu dela institutul de creditu „Mureșana” din Reghinu săsescu unu ajutoriu de 5 fl., ér dela dl. Patriciu Barbă, avocat totu acolo, alți 5 fl., precum și 5 losuri de ale tombolei, ce o va aranja Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blăși, cumpérate de dînsul și donate éráși Reuniunii, acesta își ține de plăcută datorie a esprima pe calea acesta respectivilor donatori ferbinta sa mulțamită pentru darurile, de cari a fost făcută părtașă Reuniunea.

Blăși în 14 Septembrie 1893.

În numele Comitetului Reuniunii f. r. gr. cat. din Blăși.

Rosa Munteanu,
presidentă.

Aur. P. Bota,
secretariu.

Noutăți.

Maiestatea Sa Monarchul între Români. Venirea Maiestății Sale în B.-Șebeșu comitatul Aradului spre a fi de față la manevre a produs o mare bucurie în poporul românesc, care îmbrăcat în costum pitorescu și cu frunză tricoloră pe pălării a eșit spre întimpinarea Monarchului. Dintre ministri au însoțit pe Maiestatea Sa dl. Wekerle, Hieronymi, Tisza Lajos și Fejérváry. Când s'a scoborit Regele din cupeu, Români au strigat „să trăescă!” La gară între cei ce au eșit spre întimpinarea Maiestății Sale a fost și Esc. Sa Episcopul Pavelu, pe care l'a întrebat, că dela Orade vine, la ce Esc. Sa a răspuns, că nu vine dela Orade, ci dela Benuș. În ziua următoare după serviciul divin a primit omagiile clerului romano-catolic, greco-catolic și greco-oriental, precum și pe reprezentanții confesiunii luterane, corpul ofițerilor și deputațiunea comitatului și a orașului Arad. Poporul român din multe comune au înmanat Maiestății Sale adrese omagiale provădate cu sute de subscrieri. Orașul a fost sara splendidu iluminat cu electricitate.

Esercitiile militare s'au început Duminecă la amedzi. Maiestatea Sa însoțită de atașii militari ai puterilor străine a eșit pe câmpul de luptă Lună dimineță. — La 6 ore sara a fost dinea splendidă, cu care ocaziune Maiestatea Sa a ridicat unu toast pentru Țarulu Rusiei, a cărui di onomastică a fost în 11 a c., dîcîndu: „Întru sănătatea scumpului meu amic a țarului Alesandru

ridicū acestu păharu.” Musica militară a în-tonat innul rusesc.

În 12 sara Maiestatea Sa însoțită de ovațiunile grandioase ale poporului a plecat cu trenul din B.-Șebeșu spre Schönbunn.

Articulul de lege XXVI din 1893.

Focea oficiosa din 12 a c. publică articulu de lege XXVI din 1893, care se ocupă cu salarisarea învățătorilor și a învățătoarelor dela școlile populare confesionale și comunale. Legea a fost sancționată în 13 Aug. și s'a publicat în „Colecțiunea legilor” (Országos Törvénytar) în 10 Sept. 1893. Așadar legea, care statorosecă minimul salarelor învățătoarelor la 300 fl. plus augmentările totu la cinc ani, a primit și preafalta sancțiune a Monarchului; deci acele parochii, cari nu au regalat încă salariul învățătoarelor ridicându-l la 300 fl., să o facă acesta fără amânare, căci e timpul supremu.

Stațiuni docentale. Cu terminul de 25 Septembrie se escrie concursu la stațiunile docentale și cantor-docentale: În protopopiatul Aiudului la staț. cant.-doc. din Ciugudelu cu emolumentele: 250 fl. din repartitiune pe popor și 50 fl. din venitele cantonale; staț. cant.-doc. din Ciunbrudu cu emolumentele: 127 fl. din repartitiune, 33 metre vechi de cucuruză à 80 cr., 20 metre noue à 70 cr., 33 zile de lucru à 25 cr., 1/2 delniță de pădure și unu fnațu socote în câte 4 fl.; la staț. cant.-doc. din M.-Săncraiu cu emolumentele: 100 fl. aruncu pe popor, arinda unu locu cositoriu de 7 jug. 55 fl., 25 metre cucuruză și 25 zile de lucru, unu agru de 1 1/2 jug., unu fnațu și o grădină, la oaltă cu venit anual de 33 fl.; staț. doc. din Polana cu emolumentele: 200 fl. din repartitiune. — Cu terminul de 30 Sept. se escrie concursu: I. În protopopiatul Blășului la staț. docent. din Tapu cu emolumentele: 300 fl. din repartitiune. II. În protopopiatul Indolului la staț. doc. din Muntele-Băisorei cu emolumentele 300 fl. din repartitiune.

Procesul de presă al „Tribunei” s'a pertractat în 12 a c. Acușati au fost dl. Septimiu Albini, I. Rusu-Șirianu, A. Balteșu și Al. Dordea. Ca apărători au figurat avocații Dr. Stefanovic, Dr. Vanovic și Dr. Ștefan Popu, érá acușă a susținut-o ca procuror Dr. Aurel Lazaru (român de nascere). Avocații și-au apărat cu elocuență admirată și de Unguri pe clienții lor, dară rezultatul, precum se putea sci înainte, a fost condamnarea acestora. Anume Sept. Albini a fost condamnat la 3 luni închisore de stat și 100 fl. amindă, Ioan Rusu Șirianu la 2 luni închisore de stat și 50 fl. amindă, Andrei Balteșu la 1 lună închisore de stat și 30 fl. amindă și Al. Dordea la 14 zile închisore de stat și 20 fl. amindă. Dl. Eugen Brote, care încă a fost acușat, fiind morbos în Zürich, nu s'a putut presenta la pertractare.

Concertu. DAMELE ROMÂNE din Timișoara cu concursul tinerimii de acolo și din juru aranjă în 20 a c. în sala „Fabrikshof” unu concert în favorul copiilor seraci dela școlile române din Timișoara. După concertu urmăza dansu.

Conscrierea venitelor parochiale. Di-arul „M. Allam” din 6 a c. dîce, că din comitatele Tolna, Torontal și Satmaru are sciri sigure, că ministeriul r. u. de finanțe în secretu adună date despre venitele parochilor romano- și greco-catolici și a preoților greco-orientali. Datele le adună directorii de finanțe, oficiile financiale și solgăbirii cu ajutoriul notarilor comunali. Scopul adunării acestor date nu este cunoscut. Ore nu cumva în cauza congruel? În casul acesta însă guvernul ar arăta prea mare neîncredere în auctoritățile bisericesti.

Pentru procurarea de recuise, stégur flamure, policandre, albituri, obiecte pi, icone și cărți bisericesti recomandăm institutul de artă a lui Süts și comp. din Buda-pesta, cari la dorință trimittu gratis catalogul prețurilor.

) II Tim. 2, 4.

) Reg. Past. p. II. c. VII.

ei să trăească, nobilizeze, cultive și fericescă națiunea română. Ea știe, că biserica lui Dumnezeu își are Capul, de când Mântuitorul a spus cuvintele: *Tu ești Petru! Pasce oile mele!* Sub blândul sceptru al Capului acestuia, sub care națiunile cele dintâi ale lumii au ajuns la gradul de cultură, la care n'au ajuns nici unul din popoarele cu biserici autocefale, nu ne temem nici limba nici nemul, ci cum au prosperat în trecut, vor prospera și în viitor spre gloria bisericii și națiunii noastre.

Ce se ține însă de trecut, apoi dl. Densușan dă un mare neadevăr, când susține, că biserica unită a fost vre-odată „autocefală”. Căci biserica autocefală nu este numai carea nu e supusă Patriarhilor, ci care totodată este constituită ca un întreg organic. Acum biserica unită adevărată că nu a fost și nu este supusă și nu va fi nici unui Patriarh din resărit, ci numai Capului bisericii din Roma, însă ea până la 1855 nu a fost un întreg organic, ci consta din două părți fără nici o legătură organică ierarhică ca un întreg întru sine, anume din diecesa Făgărașului și a Oradei. Ce biserica autocefală a putut fi acesta? Așa sunt bisericele autocefale din resăritul desbinat? Au nu formază acolo toate diecesele un organism cu așa numitul „sfințit sinod”? Ce am mai spus, susținem și acum. Dl. N. Densușan nu e în clar de loc cu înțelesul cuvintelor, ce le folosesc.

II. Să trecem la autonomie, din carea dl. Densușan pricepe încă și mai puțin ca din autocefalie.

Pute nicăiri nu vorbesc așa mulți chemați și nechemăți despre autonomie ca la noi, și totuși puținii sunt în clar cu înțelesul ei.

Biserica autonomă după înțelesul, ce-l are cuvintul în statul nostru, este aceea, carea singură ea fără nici o ingerință a guvernului sau a legislațiunii civile își administrează afacerile bisericesci, scolastice, fundamentale și de avere. În înțelesul acesta biserica desbinată a resăritului, atât de iubită de dl. Densușan, cu toate că n'are să-i mulțămescă chiar nimica, n'a fost în trecut autonomă nici când. Deschidă dl. N. Densușan numai istoria bizantină și chiar și Pravila, și va vedea, în ce dependență dela stat a fost biserica acesta în imperiul bizantin. Nu este autonomă nici astăzi, nici în Grecia, nici în Rusia, nici în România și Sârbia. Singură în Ungaria la Români și Sârbi și-a câștigat în timpul mai nou în câteva autonomia acestă.

Ce atinge însă bisericile creștine din Ungaria, putem să știm, că biserica protestantă, calvină și unitară au autonomie foarte amplă.

O atare autonomie până acum nu are în Ungaria biserica catolică nici cea din Mitropolia de Strigău, nici cea din Mitropolia română de Alba-Iulia. Căci mai înainte ce atinge afacerile bisericesci, adevărată ca statul nu se amestecă nici în dogme, nici în disciplină, are însă dreptul de a denumi mai pe toți episcopii, canonicii și o grămadă de dignitari bisericesci, și pe lângă aceea și dreptul de patronat la foarte multe biserici. Ce atinge afacerile scolastice, statul își arădă dreptul, amă pute să știm, de administrațiune asupra școlilor medic cu caracter catolic, și nu numai dreptul de inspecțiune asupra lor ca la confesiunile autonome, așa cât sarcinile materiale cu susținerea lor le poartă biserica, dreptul lor de guvernare însă îl are statul. Ce se ține de fonduri, statul administrează fondul catolic religios și al studenților, și chiar și o grămadă de fonduri de ale noastre, cum este al clerului numit bobian cu toate fundațiunile ingremiate, al seminarului, tipografiei și altele. În urmă ce se ține de averea biserică, și astăzi statul deprinde dreptul de a dechiera de fără valoare ori ce schimbare, ce atinge substanța averii bisericesci diecesane, dacă aceea nu s'a făcut cu permisiunea lui.

Până când statul are atâtă ingerință și atâtă drepturi în afacerile bisericii catolice,

carl în celelalte biserici creștine nu le are, până atunci ea nu are autonomie deplină. Drepturile și ingerința acesta și-o bazează statul pe privilegiile date de Papa Silvestru II regelui Ștefan I al Ungariei, și de Papa Clemente XIII date reginei Maria Teresia.

Cu toate acestea însă nu putem să știm, că nu avem autonomie chiar de loc. Căci mai înainte în beneficiile mai mici, cari nu sunt de patronat regesc — și cele mai multe beneficii ale noastre sunt de acestea — statul nu se amestecă. Regularea, administrarea și umplerea lor este în mâinile noastre. Mai departe deși statul se vîrșe totuși mai adînc în școlile confesiunilor, cu deosebire dacă sunt românești, totuși o parte însemnată din cauza scolastică, precum dotarea, susținerea, disciplina scolastică și biserică, umplerea stațiunilor, este încă în mâinile noastre. Totuși asemenea de avere parochială biserică, scolastică și fundațională dispunem încă liberi, și de mai multe fundațiuni și fonduri diecesane și chiar și provinciale.

Toate acestea constituiesc un complex frumos de afaceri, ce le putem regula fără ingerința statului chiar și pe bază reprezentativă cu concursul clerului și al poporului creându-ne astfel pentru întreg complexul acesta o autonomie reprezentativă.

Crearea autonomiei acesteia pe bazele, de cari dispunem, se poate întâmpla sau de jos în sus, sau de sus în jos. Mai practic însă este, dacă se începe de jos în sus, fiind că se face mai întâi experiența și praxa în micuț, și apoi, dacă proba a succesului, se poate merge mai în sus. Astfel se poate începe mai întâi cu autonomia parochială ca cea mai inferioară. În fiecare care parohie se poate face statut autonom aprobat de episcopul pentru administrarea afacerilor bisericesci, cari nu se țin de ierarhie, a afacerilor scolastice și fundamentale și de avere a parohiei respective, și dacă parochianii vor crea și beneficii suficiente și stabili pentru preoții din acea parohie, pot să capete și dreptul de patronat la acea biserică, a cărui exercițiu încă se poate fi regulat în statutul autonom al parohiei. Pe calea acesta se poate purcede mai în sus la autonomia tractelor protopopesce pentru afacerile, ce ating întreg tractul; după aceea la autonomia diecesană, pentru afacerile, ce ating întreg diecesa; și apoi mai în sus la autonomia provincială pentru afacerile, ce ating provincia întregă. Un atare proiect de autonomie biserică pe baze reprezentative pentru afacerile, ce sunt încă în mâinile noastre, și în cari statul încă nu s'a ingerat, a prezentat neuitatul Mitropolit Vancea sinodului provincial de la 1882. Și o spunem dl. N. Densușan, că între aceia, despre cari dînsul dă, că Mitropolitul Vancea era sigur, că nu-i vor face nici o opozițiune, un așa opozițiune au făcut și proiectul acestuia, câtă măhnită în suflet a trebuit să-l retragă.

Lucrul însă se poate începe și dela autonomia provincială scoborîndu-se la vale până la cea parochială.

Ce să se întâmplă însă cu afacerile acelea, cari nu sunt în mâinile noastre, cum este denumirea episcopilor, fondurile administrate de stat, dreptul lui cu privire la averea diecesană și altele?

Ore putem să știm, să le căpătăm și acestea vre-odată în mâinile noastre? Viitorul numai Dumnezeu îl știe. În împrejurările de astăzi putem să știm cu certitudine, că nu.

Este pentru noi foarte dureros, că drepturile acestea le deprinde astăzi coróna în mod constituțional prin guvernul ei din sinul majorității parlamentului, în care de-a rândul sedă neromâni și și acatolici. Când ne-am pute elupta vre-odată autonomie și pe terenul acesta, atunci fără de a vătămă dreptul de patronat al Maiestății Sale ne-am pute crea un senat suprem biserică din cler și laici, ca în provincia noastră prin acest senat și la propunerea lui să și deprindă Maiestatea Sa drepturile de denumire și altele, cari le are cu privire la biserica noastră. Ore

ajunge-vomă vre-odată și zile de acestea, Dumnezeu știe.

Se nasce însă întrebarea, că ore o atare autonomie pe baze reprezentativă nu poate fi decât salutară pentru biserica noastră? Atîră mult, foarte mult dela spiritul corectă evanghelic și dela cultura bărbaților, cari ar fi în organismele sociale conducătoare. Porța atunci e deschisă, ca ori cine să și câștige mare influență în afaceri bisericesci de mare însemnatate. Chiar pentru aceea intrând de cel nechemat multă rău pot să facă, și mai cu samă intrând omenii infectați de spiritul inamic ori cărei religii positive. În un atare casă autonomia ar pute fi în scurtă timp mormîntul bisericii. Închipuiești și cetitorii de pildă organisme autonome cu funcțiuni și atribuțiuni însemnate, în cari majoritatea o formază omenii ca dl. N. Densușan, cari sub autonomie înțeleg dreptul tuturor de a judeca despre dogme, afacerile liturgice și disciplină, cari fiind rezervate ierarhiei sunt eschise din cadrul autonomiei amintite, bărbați, cari nu voesc să știe nimic de legătura ierarhică cu Roma, și prin aceea de comuniunea de credință cu întregă lumea catolică, și atunci își pot închipui Babilonul, ce s'a nasc în biserica noastră. De aceea înainte și mai înainte este de lipsă, ca în toate straturile societății sacre să domnescă un spirit corectă biserică cristalizat de o cultură frumoasă. Atunci autonomia reprezentativă poate să fie folositoare, și se va pute forma ea de sine. Și în această oră se arată, câtă adevăr conține disa Mântuitorului: *„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și acestea toate se vor adăuga vouă.”* Până când însă autonomia reprezentativă o cer în un mod așa bruscă și bărbați de principii radicale și anticanonice profesate de dl. N. Densușan și „Gazeta”, până atunci nu e mirare, că mulți factori conducători de astăzi, îngrijați de soarta bisericii, nu sunt aplicați a deschide la atari bărbați ușile autonomiei reprezentative.

Diverse.

Bacillus leprae. Acum când trăim în lumea bacililor de totu solul, nu este mirare, că s'a descoperit și bacilul leprei, care de atâtea mii de ani a vexat o parte a omenimii cu dureri crâncene. La aflarea acestui bacil periculos a dat ansă lepra, această epidemie înfiorătoare cunoscută și din Biblie, care grasă în măsură mare în unele ținuturi ale Spaniei. Pe insule și în ținuturile de lângă mare grasă lepra aproape neîntrerupt; de câțiva ani însă a străbătut și în lăuntrul țerei, așa cât ad sunt infectați de ea locuitorii din provinciile Alicante, Almeria, Cadix, Castellon, Cordoba, Granada, Malaga, Murcia, Sevilla și Valencia. Întreg trupul celor atacați de lepra se prefă în o rană grețosă, care pe încetul rîde și consumă fața, buzele, nasul, urechile și totă carnea celui atacat străbătînd până la os. Ajutorii medicilor pot lungi viața și durerile celui infectat, dară vindeca nu-l pot decât Dumnezeu cu atotputința sa. Până la 1877 omenii nu au cunoscut cauza acestui morbu; atunci numai s'a descoperit, că lepra o cauzează un bacil microscopic, care se află în aerul ținuturilor maritime. Din aer acest parasit se vîră în pelea omului, unde își duce întru deplinire lucrarea sa destructivă. Se speră, că după ce științele medicale i-a succedat a descoperi cauza leprei, fi va succeda dora să inventeze și vre un remediu sigur contra ei. Dară până atunci noi să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne ferească de oșpele molestă numită „bacillus leprae”.

Căți bani sunt în lume? Directorul unui institut de credit din America a calculat, că în totă lumea se află în circulațiune bani de aur în valoare de 716,521,000 funți sterling, de argint 808,540,000, de hârtie 527,174,000. Mai multă hârtie circulează în America de sud și în Rusia.

Economie.

Din ale stupăritului. Cu acestu ramă ală economiei pe anulă curente amă isprăvit'o. Cine a ținută samă de consiliile mele de astă-primăvară, se va fi convinsu, că am avută dreptate. Dar se va fi convinsu și celă ce le-a desconsideratū, fiindū că lucrurile cu necesitate și-au urmatū cursulă așa, precum le-am descrisū. Unū singurū lucru mai avemū din stupăritū în anulă acesta, și acesta e celū mai momentosū: *ăședatulū stupilorū pentru iernatū.* Aci se cunōsce, cine e adevēratū stupariū. Trebuie să ne asigurămū stupii ca capitalū pentru anulă venitorū.

Aci vorbescū numai despre acei stupi, cari suntū în coșnițe raționale (târne), și numai pentru cel ce stupărescū în modū raționalū. Aședatulū pentru iernatū se începe cu finea lui Augustū și începutulū lui Septembrie. Nu e restrinsū la o anumitā ȓi, fiindū că acōstā lucrare pentru mai mulți stupi nici nu se pōte executa într'o ȓi. Se face așa, că scōtemū întâiū toți fagurii din despărțemintulū de miere, ēr albinele le afumămū și silimū să se retragā în josū. După acestea punemū scānduricea despărțitōre și preste ea unū stratū grosū de hārtie. Luāmū apoi ferēsta dela despărțemintulū de clocitū și scōtemū din acesta atātū din partea de asupra cātū și dedesubtū fagurii cam pānā la jumātate. Acōstā e de lipsā, pentru ca să ne convingemū, unde e clocitura? cum suntū fagurii de-asupra, plini și acoperiți suntū deplinū? legați suntū fagurii cei dedesubtū, și fagurii de-asupra suntū plini și acoperiți perfectū? Ii lāsāmū — în coșniți regnicolare — șese faguri plini de-asupra și șese cu clociturā ori de jumātate golū dedesubtū. Trebuie să fimū atenți însă, ca fagurii dedesubtū să fie în legăturā cu cei de-asupra; dacā ar fi spațū golū între cadrulū de susū și celū dedesubtū, acesta trebuie umplutū cu bucăți de fagurū. Acōstā trebuie să se facā așa, pentru că e sciutū, că albinele consumā iērna mierea de josū în susū, nu și în laturī. Dacā ajungū la intervalulū dintre cadrele de josū și cele de susū, și spațulū e golū, nu-lū trecū, ei morū de fōme, și acolo-ȓi rēmāne mierea neatinsā, ēr primāvara nu-ȓi potī da samā, că pentru ce a muritū stupulū și i-a rēmāsū mierea!

Dacā clocitura ar fi în cadrele de susū, ori fagurii din acelea nu ar fi deplinū acoperiți, ce fōrte ușorū se întimplā la roiī slabi și cu matcă tinērā, trebuie scoși toți afarā pānā la celū din urmă cu albine cu totū, și de-asupra pusū dela altū stupū șese faguri deplinū acoperiți, ēr fagurii cu pui se punū dedesubtū. Precauțiunea cu intervalulū dintre faguri să se observe și aci ca și mai susū. Nimeni să nu fie scumpū de miere, dacā voescē să albā stupi, fiindū că stupii de regulā morū de fōme, ēr nu de frigū. În partea superiōrā a cadrelorū fagurii să

fie toți acoperiți, pentru că de miere descoveritā albinele preste iērnā capētā diaree, și primāvara lntlnesci în loculū lorū numai pe āngerulū morții. Termināndu-le acestea, ferēsta o împingemū pānā lângā faguri, și de o cam datā amū terminatū cu aședarea. Urdinișulū se strimtēzā, să rēmānā numai unū centimetru cuadratū, pentru ca să prevenimū rāpirea. Fagurii, ce ne-au rēmāsū, de ar fi în ei miere ori și cātā, îi stōrcemū și îi punemū în despărțemintulū pe miere a unui stupū nearanjatū încă pentru iērnā, ca să-i sbicēcscā, și apoi îi aședāmū în o cāmarā vintōsā pānā la primāvarā. Cea mai mare precauțiune însă trebuie să avemū în contra rāpirii. Mirosulū de miere în cāteva momente îi adunā pe capū tōte albinele din comunā, și apoi ține-te Petre. Din acōstā causā e bine, ca lucrările de mai susū să se esecute diminiēta ori în spre lāsērate, ēr nu în driculū ȓilei. Dacā unū stupū nu are miere de ajunsū, ori e prea sēcacū în albine, trebuie lāsātū pānā prin Octombre și atunci unitū cu altulū, carele ērāși e slabū. La unire să se observe strictū regulele proprii ale acestui actū. Dacā voimū cu ori ce prețū a păstra stupulū sēcacū în miere, și fagurii acoperiți nu avemū de unde îi da, ci numai faguri goli ori neacoperiți deplinū, atunci îi dāmū într'unū tāierū ori altū vasū miere fluidā de prima calitate în cuanturi mari, — dar numai sara. De asupra mierei, ca să nu se ineece albinele, presārāmū aștițe. Acōstā negreșitū să se facā în Septembrie, pentru ca albinele să aibā timpū a-și acoperi fagurii. Dacā stupulū e atātū de slabū, încātū nu e în stare să-și care din tāierū unū Kilo de miere într'o nōpte, nu se rentēzā a ne chinui cu elū, fiindū că totū va peri preste iērnā, ci-lū unimū.

Pe la finea lui Octombre și începutulū lui Novembre facemū nescari perinute umplute cu otavā, fol de cucuruzū, ori și mai bine cu giuituri, — și acestea le infundāmū în despărțemintulū de miere, ca să nu rēmānā aici locū golū; asemenea infundāmū cu o atare perinutā și spațulū dintre ușe și ferēstā. A acoperi coșnița cu finū, pae ori altū ceva nu e iertatū, fiindū că prin acōstā pregătimū nunsāi adāpostū pentru șōreci. E dreptū, că aceștia nu se potū bāga în coșnițā, dar simțindū în lāuntru miere și cāldurā, rodū în continuū la pāreți și astfelū neliniștescū albinele. Urdinișulū nu este iertatū a-lū strimta mai multū decâtū unū centimetru cuadratū, dar ca să nu între șōreci, înaintea aperturei întārimū unū plevū ciuruitū, ori o bucatā de sitā de drotū. Acōstā o facemū însă numai atunci, cāndū iērna s'a aședatū definitivū, și nu suntū prospecte, că albinele vorū mai putē ēși întrū amēți spre curățire. E fōrte bine dacā înaintea urdinișelorū se pune o scāndurā, ca să fie ferite albinele de lumina șōrelui și de incomodarea pasērilorū. Preste iērnā stupariulū din cāndū în cāndū să esamineze urdinișurile, ore nu cumva s'au

infundatū cu albine mōrte, și să le curețe fără sgomotū. Pasērile mai ușorū se potū alunga din jurulū stupinei cu o buhā umplutā sau altā pasēre rāpitōre, aședatā în apropiarea coșnițelorū.

Ioanū Maiorū,
parochū gr. cat.

Prețul mărfurilor.

Piața din Blășiū: Grāū, hectitr. fl. — 4.50 pānā 5.—, — grāū mestecatū fl. 3.— pānā 4.25, sēcārā fl. 3.— pānā 3.50, — ovēsū fl. 2.— pānā fl. 2.50, cucuruzū fl. 3.50 pānā fl. 3.75, alacū fl. 2.— pānā fl. —, cartofi fl. 1.50 pānā fl. —, — sēmētā de cānepā fl. — pānā fl. —, fasolea fl. 3.— pānā fl. —, — carnea de vitā chilo 40 pānā 48cr., carnea de vițelū — pānā — cr., carnea de porcū 44 pānā 48 cr., carnea de ōe 28 pānā — cr., — 14 ouē cu 20 pānā — cr.

Editorū și redactorū rēspundētōrū:

Dr. Victorū Szmigelski.

Se escrie (39) 2—2

Concursū.

pentru ocuparea postului de scriitorū la „Patria, cassā de economii, societate pe acțiuni” în Blășiū.

Salariulū anualū e fl. 400, ēr confirmarea definitivā urmēzā numai după implinirea unui anū de probā.

Cererile, provēdute cu documentele necesare pentru adevērirea cualificațiunii depline, să se subșternā direcțiunii subscrise celū multū pānā în 30 Septembrie a. c.

Blășiū, din ședința direcțiunii ținutā în 7 Septembrie 1893.

Direcțiunea.

Nr. 323—1893. (40) 1—3

Edictū.

Fiindū că Eva Popa nāsc. Barna, gr. cat. din Blășiū, de mai mulți ani și-a pārsitū pe legiuitulū sēu bārbatū Ioanū Popa gr. cat. din Tūriū, și nu se scie ubicațiunea aceleia, prin acōstā se citēzā, ca în terminū de unū anū și o ȓi să se prezenteze înaintea subscrului Forū matrimoniale, căci la din contrā procesulū divorțialū, urțitū în contra ei de cātrā bārbatulū sēu, se va pertracta și decide și în absența ei.

Forulū matrm. gr. cat. de I. Instanțā a Eparchiei Blășiului.

Blășiū în 8 Septembrie 1893.

Georgiū Bārbatū,

adm. pp. gr. cat. pres. forulū matrm.

Cu deosēbitā stimā cuezū a incunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și pānā acum Iaū asupra-mi gātirea de

iconostase, amvōne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce privescē lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icōne sānte, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața loculū, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesou cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au cāștigatū recunōscere deosēbitā, și tōte mē îndreptașescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mē va împārtāși ocașionalminte de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am cāștigatū pānā acum.

Prin tarifulū de zone dispārēndū depārtārile, prin acōstā capacitatea de concourințā mi-s'a mārītā.

Rugāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosēbitā stimā

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericesci.